

ΤΕΛΕΤΗ ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ ΣΤΗΝ 112 ΠΜ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΒΡΕΤΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ '40 - '41

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Την Κυριακή 28 Μαΐου 2023, πραγματοποιήθηκε στην 112 Πτέρυγα Μάχης (112ΠΜ), στην Αεροπορική Βάση Ελευσίνας, επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Πεσόντων Αεροπόρων 1940-41, στο πλαίσιο της ετήσιας εκδήλωσης της Royal Air Forces Association (RAFA).

Η RAFA έχει καθιερώσει ετήσια εκδήλωση μνήμης και απόδοσης τιμών στους νεκρούς αεροπόρους (Έλληνες και Βρετανούς) που έπεσαν ηρωικά μαχόμενοι, υπερασπίζοντας την Ελλάδα κατά την περίοδο 28 Οκτωβρίου 1940 έως 31 Μαΐου 1941.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Διοικητής της Διοίκησης Αεροπορικής Υποστήριξης, Αντιπτέραρχος (Ι) Δημοσθένης Γρηγοριάδης, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας, Αντιπτέραρχου (Ι) Θεμιστοκλή Μπουρολιά, ο Διοικητής της 112ΠΜ, Ταξίαρχος (Ι) Βασίλειος Τόσιος, αντιπροσωπείες Αξιωματικών και Υπαξιωματικών της Πολεμικής Αεροπορίας, η εκπρόσωπος (Deputy Head of Mission) της Αγγλικής Πρεσβείας, Κυρία Susan Geary, εκπρόσωποι της Αεροπορικής Ακαδημίας, της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Αεροπορίας, του Συνδέσμου Παλαίμαχων Αεροπόρων περιόδου 1940-1945, του Πανελληνίου Συνδέσμου Βετεράνων Αεροπορίας, του Πανελληνίου Συνδέσμου Αιγυπτιακών Ελλήνων Πολεμιστών, του Συλλόγου Αποφοίτων Σχολής Τεχνικών Υπαξιωματικών Αεροπορίας και του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών Πεσόντων Αεροπόρων.

Τον Σύνδεσμο Αποφοίτων Σχολής Ικάρων εκπροσώπησε ο Απτχος (Ι) ε.α. Κοσμάς Βούρης, καταθέτοντας στεφάνι τιμής και δόξας για τους πεσόντες Βρετανούς και Έλληνες .

ΟΜΙΛΙΑ – ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΧΑΤΖΗΛΑΚΟ
ΥΙΟ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΒΕΤΕΡΑΝΟΥ ΤΟΥ Β΄ΠΠ
ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΑΝΤΙΠΤΕΡΑΡΧΟΥ (Ι) ε.α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΥ

Έχουμε συγκεντρωθεί σήμερα εδώ, ογδόντα δύο χρόνια μετά τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν σ' αυτόν τον ιστορικό χώρο - όπως το κάνουμε κάθε χρόνο από το 1990 - για να εκπληρώσουμε, από σεβασμό, ευγνωμοσύνη και αγάπη, το δικό μας Χρέος, επαναλαμβάνοντας, **το μεγάλο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ**, σ' αυτούς που έδωσαν τη ζωή τους για την Ελλάδα και ότι η πράξη τους αυτή εκφράζει και συμβολίζει για την Πατρίδα και την Ελευθερία.

Η σημερινή εκδήλωση έχει και μία επιπλέον ιδιαίτερη σημασία, διότι για πρώτη φορά γίνεται χωρίς να υπάρχει πλέον κανένας εν ζωή βετεράνος της περιόδου του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, μετά την απογείωση για την τελευταία του αποστολή και του τελευταίου

παλαίμαχου της περιόδου εκείνης και πρόεδρου της Royal Air Force Association Αθηνών, του Αντιπτεράρχου Κωνσταντίνου Χατζηλάκου στις 28 Νοεμβρίου 2022.

**Κύριε Διοικητά ΔΑΥ,
Αγαπητοί Αξιωματικοί,
Κυρίες και Κύριοι Εκπρόσωποι των Συνδέσμων,
Κυρίες και Κύριοι, φίλοι των Αεροπόρων.**

Οι τιμώμενοι αυτοί ήρωες, που ανήκουν στην αποκαλούμενη από την Ιστορία ως “the Greatest Generation”, με ορθάνοιχτα τα μάτια της δικής τους ψυχής, μας περιμένουν κάθε χρόνο και νοιώθουν πως δεν είναι ολομόναχοι μέσα στον δικό τους κόσμο, γιατί «πεθαίνουν οι νεκροί, μονάχα όταν τους λησμονούμε».

Τιμώντας αυτούς που έπεσαν για την Πατρίδα και την Ελευθερία, τιμούμε και αυτούς που πολέμησαν για την Πατρίδα και την Ελευθερία και αυτούς που υπερασπίζονται την Πατρίδα και την Ελευθερία και εν τέλη τιμούμε την ίδια την Πατρίδα και την Ελευθερία. Και οφείλουμε να τιμούμε την μνήμη και την θυσία τους διότι οι πράξεις τους μας αντιπροσωπεύουν, μας εκπροσωπούν και μας χαρακτηρίζουν ως έθνος.

Το ΜΝΗΜΕΙΟ αυτό, είναι αφιερωμένο στη μνήμη των συναδέλφων σας, Ελλήνων και Βρετανών Αεροπόρων, που τιμώνται αδελφωμένοι, όπως πολέμησαν και έπεσαν αδελφωμένοι.

Συμβολίζει την θυσία των ολίγων για την υπεράσπιση των πολλών. Το διατύπωσε επιγραμματικά ένας μεγάλος πολιτικός ηγέτης της περιόδου εκείνης, ο Γουίνστον Τσόρτσιλ, όταν είπε: «Στην Ιστορία των ανθρώπινων συρράξεων, ποτέ τόσοι πολλοί, δεν οφείλουν τόσα πολλά σε τόσους ολίγους». Και αυτό δεν ισχύει μόνο για την Μάχη της Αγγλίας, αλλά για όλες τις πολεμικές συρράξεις όπου εμπλέκεται η Αεροπορία. Διότι την Αεροπορία την διακρίνει, από όλα τα άλλα Στρατιωτικά Σώματα, το εξής παράδοξο: οι λίγοι κάνουν την διαφορά.

Πενήντα δύο είναι οι νεκροί Έλληνες Αεροπόροι και Ογδόντα οι Βρετανοί, που έχασαν την ζωή τους ερχόμενοι να μας βοηθήσουν, στις κρίσιμες και για την Πατρίδα τους εκείνες ώρες. Αυτός ήταν ο απολογισμός του εναέριου αγώνα που άρχισε την 28^η Οκτωβρίου 1940 και τελείωσε στις 31 Μαΐου 1941.

Η Ελλάδα αντιστάθηκε στις δυνάμεις της βίας και της βαρβαρότητας και η Ιστορία κατέγραψε αυτό το κατόρθωμα του Τελευταίου Μεγάλου Πολέμου, τον αγώνα δηλαδή της Ελλάδας, ως την πρώτη ηρωική αντίσταση, στη δύναμη και στο γόητρο του πανίσχυρου τότε Άξονα. Υψώνοντας πρώτη το ανάστημά της, και βροντοφωνάζοντας το ιστορικό «ΟΧΙ», παρέμεινε όρθια, επί επτά μήνες, όταν άλλες μεγαλύτερες και πιο ισχυρές ευρωπαϊκές χώρες, είχαν καταρρεύσει μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα.

Είναι γνωστές οι συνέπειες αυτής της επτάμηνης καθυστέρησης για την γενικότερη έκβαση του ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΕΟΥ, δίνοντας πολύτιμο χρόνο στην Σοβιετική Ένωση, να προετοιμάσει την δικιά της αντίστασή στις Γερμανικές Δυνάμεις.

Ας θυμηθούμε τα γεγονότα: Η Ιταλία στις 28 Οκτωβρίου 1940 μας επιτέθηκε απρόκλητα και αιφνιδιαστικά. Η Ελλάδα, με υψωμένο από χιλιάδες χρόνια το λάβαρο της ελευθερίας, απάντησε με ένα ΟΧΙ, το πρώτο ΟΧΙ στην επέλαση των δυνάμεων του Άξονα, σε μία Ευρώπη που μέχρι τότε γνώριζε μόνον ήττες. Έξι μήνες αργότερα, οι Ιταλοί είχαν αποσυρθεί ηττημένοι

στα Αλβανικά βουνά. Η νίκη αυτή της Ελλάδας ήταν η πρώτη νίκη σε μία Ευρώπη που ψυχορραγούσε. Ξαναζωντάνεψε η ελπίδα.

Αρχές Απριλίου, οι Γερμανοί έσπευσαν σε βοήθεια των ηττημένων Ιταλών. Οι Έλληνες, παρά την ηρωική αντίστασή τους στο τεράστιο σε έκταση διπλό μέτωπο, έπρεπε να συμπτυχθούν. Η Ελληνική Αεροπορία, αφού αγωνίστηκε με αυταπάρνηση και αυτοθυσία εναντίον δεκαπλάσιων αεροπορικών δυνάμεων, εξαντλήθηκε και μέσα από καπνούς, ερείπια και συντρίμια, σαν πληγωμένος αετός, μάζεψε τα ματωμένα φτερά της.

Οι Βρετανοί αεροπόροι που έσπευσαν σε βοήθειά μας αμέσως μετά την έναρξη του πολέμου, μετασταθμεύοντας από αεροδρόμιο σε αεροδρόμιο, βρέθηκαν με τα τελευταία 15 Hurricane στις 19 Απριλίου 1941, στο αεροδρόμιο της Ελευσίνας, κάτω από τις διαταγές του γενναίου διοικητού τους.

Από το αεροδρόμιο αυτό, κάτω από τον Αττικό ουρανό, στις 20 Απριλίου, απογειώθηκαν τα Βρετανικά Hurricane και δόθηκαν αλλεπάλληλες εναέριες μάχες, κατά τις οποίες τα δεκαπέντε αυτά HARRICANE, τα περισσότερα των οποίων ήταν σε κακή κατάσταση, αντί να έχουν συμπτυχθεί στην Κρήτη όπως προβλεπόταν από τις διαταγές, τόλμησαν να αντιπαρατεθούν σε πάνω από εκατό, μέχρι και διακόσια καταδιωκτικά και ελαφρά βομβαρδιστικά της Λουφτβάφε, σε μια από τις σφοδρότερες αερομαχίες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

Οι τελευταίες αυτές, επί ελληνικού εδάφους αερομαχίες υπήρξαν συγκλονιστικές. Στην άνιση αυτή μάχη για την υπεράσπιση των Αθηνών, πέντε από τα 15 Hurricane καταρρίφθηκαν. Έλληνες παρατηρητές που παρακολουθούσαν την αερομαχία, μέτρησαν 22 Γερμανικά αεροπλάνα που καταστράφηκαν.

Στο ΜΝΗΜΕΙΟ αυτό, αναγράφεται μόνο ένα όνομα, κι αποτελεί αυτό τιμητική εξαίρεση. Είναι το όνομα του τελευταίου νεκρού της περιόδου εκείνης, του γενναίου Διοικητού της 33^{ης} Μοίρας Hurricane Επισμηναγού Πατ Πάτλ, που είχε τιμηθεί προ του θανάτου του, με τις μεγαλύτερες διακρίσεις.

Επίσημα αναφέρεται ως ο κορυφαίος άσσος της Βρετανικής Αεροπορίας, με βεβαιωμένες πάνω από 50 καταρρίψεις εχθρικών αεροπλάνων, στο μικρό 8/μηνο διάστημα της αεροπορικής του δράσης. Στις 20 Απριλίου 1941, έπεσε μαχόμενος, στο χώρο αυτό της Ελευσίνας.

Οι περιγραφές, αυτών που έλαβαν μέρος σε αυτήν την αερομαχία είναι συγκλονιστικές. Επανειλημμένα, τα Βρετανικά Hurricane, διάτρητα από τα γερμανικά πυρά, ακόμη και με ολόκληρα κομμάτια των αεροπλάνων τους να έχουν αποκολληθεί, επέστρεφαν στην Ελευσίνα για ανεφοδιασμό σε πυρομαχικά και καύσιμα, και ξαναρίχνονταν στην μάχη.

Στην λυσσαλέα αυτή αερομαχία, ο Πατλ, κατέρριψε άλλα τρία εχθρικά αεροπλάνα. Στην προσπάθειά του όμως να υπερασπισθεί έναν συνάδελφό του που δεχόταν επίθεση από τρία Messerschmitts, χτυπήθηκε θανάσιμα και το αεροπλάνο του, φλεγόμενο, έπεσε στον κόλπο της Ελευσίνας, που παραμένει ο υγρός του τάφος μέχρι σήμερα.

Κανείς δεν ξέρει ποιες ήταν οι τελευταίες στιγμές της ζωής του, εκτός μόνων από τους πιλότους των Messerschmitt που των καταδίωκαν. Σίγουρα η κούραση και η υπερένταση των πεντέμισι μηνών που πολέμησε αδιάκοπα στους ελληνικούς ουρανούς, από το μέτωπο της

Αλβανίας έως την Αθήνα και τον Πειραιά, θα συνετέλεσαν στο χαμό του. Άλλωστε, σύμφωνα με μαρτυρίες, την τελευταία ημέρα της ζωής του, μόλις και μετά βίας σηκώθηκε από το ράντζο εκστρατείας, λόγω γρίπης και ρίχτηκε στην μάχη με ρίγη και ψηλό πυρετό. Η ημέρα εκείνη, έχει καταγραφεί ως η ημέρα της τελευταίας αερομαχίας σε Ελληνικό έδαφος και ο Πατ Πατλ, ως ο τελευταίος νεκρός της, σε ηλικία μόλις 27 ετών.

Αφιερώσαμε κάπως περισσότερο χρόνο στην τελευταία αυτή αεροπορική μάχη, γιατί ο τόπος και η προσωπικότητα του τελευταίου νεκρού το επιβάλλουν. Αλλά και κάθε μαχητής, όποτε και όπου κι' αν έπεσε, θα αποτελεί πάντα μαρτυρία κάποιας ανάλογης στιγμής υπερέντασης, ψυχικής αγωνίας και υπέρτατης θυσίας. Υπέρτατης θυσίας που ξεπερνά τον χώρο αυτό και επεκτείνεται στη θυσία δεκάδων ακόμα Ελλήνων και Βρετανών Αεροπόρων που έπεσαν αγωνιζόμενοι σε άλλα θέατρα του πολέμου, εκτός Ελλάδος, μέχρι την απελευθέρωσή της και μέχρι την τελική συμμαχική νίκη, το 1945. Η γενναιότητα και το θάρρος δεν συμβιβάζονται, δεν διαπραγματεύονται και δεν συνθηκολογούν. Ζητούν μόνο ανάλογη καρδιά και ψυχικό σθένος.

Η Ελλάδα, είναι η λαμπαδηφόρος μίας ιερής δάδας πολιτισμού και θυσιών, που ξεκινά από τα βάθη της Ιστορίας. Περνά από το «Η ΤΑΝ Η ΕΠΙ ΤΑΣ» των μανάδων της Σπάρτης, από το «ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ» των Θερμοπυλών, του Μαραθώνα και της Σαλαμίνας, απ' το «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Η ΘΑΝΑΤΟΣ» του 21', για να φθάσει και να φωτίσει τα μεγάλα «ΟΧΙ» της νεότερης Ελλάδας. Και η δάδα αυτή, στολισμένη με δάφνες, όπως παρελήφθη από τους βετεράνους πολεμιστές, της περιόδου εκείνης, παραδόθηκε στους νεότερους και αυτοί με την σειρά τους το παρέδωσαν σε άλλους και σε άλλους, ως την σημερινή Αεροπορία και τους σημερινούς Ικάρους, οι οποίοι, είμαι σίγουρος, πως θα βροντοφωνήσουν και πάλι το δικό τους ΟΧΙ, αν και όποτε χρειαστεί.

Με το παράδειγμά της ανά τους αιώνες, η Ελλάδα θυμίζει στους λαούς της γης, και διδάσκει στις νεότερες γενιές, ότι η Ελευθερία, δεν είναι κάτι το κεκτημένο ούτε κάτι τυχαίο, αλλά είναι αποτέλεσμα ΑΓΩΝΑ και ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ. Και την απολαμβάνουμε εμείς σήμερα διότι κάποιοι, κάποτε, χωρίς να καυχηθούν και χωρίς να παραπονεθούν, πιστοί στον όρκο τους, έπραξαν το καθήκον τους, υπερασπιζόμενοι τις αξίες της Τιμής και της Ελευθερίας. Και με τον τρόπο αυτό, εκπλήρωσαν με το παραπάνω το Χρέος τους προς την Πατρίδα τους, τους συμπολεμιστές τους, την συνείδησή τους και, εν τέλει, την Ιστορία.

Με την παρουσία μας σήμερα εδώ, εκπληρώνουμε και εμείς το δικό μας Χρέος προς αυτούς τους μαχητές της Ελευθερίας. Διότι όπως και στην Ελληνική Μυθολογία, έτσι και στην Ελληνική Ιστορία, οι Ήρωες δεν πεθαίνουν ποτέ.

Σας ευχαριστώ,

Αθανάσιος Κωνσταντίνου Χατζηλάκος